

सत्यमेवं यदिपरोनीचः स्यात्तत्राह ॥ गुणवान्वेति ॥ यः परः परएवस इति ॥ स्वकुलप्रयुक्तव्यवहारेप्राप्ते परोनंतर्भूतएवभवतीत्यर्थः ॥ १५ ॥ किंच परपक्षाश्रितस्यातेनाश एवेत्याह ॥ यइति ॥ १६ ॥ इयं निरनुक्रोशता होमविघातपूर्वलक्ष्मणस्यन्यमोधप्रवेशकरणेन मद्वधविषयानिर्दयता यादृशी अतिघोरा तेतवास्ति तद्विषयंपौरुषं पुरुषय तः स्वजनेनैकेन त्वयैवकर्तुंशक्यं नान्येनकेनापि ॥ १७ ॥ मच्छीलं मत्स्वभावं जानन्नपि अजानन्निव किंविकल्पसे ॥ १८ ॥ अतोऽसाधो गौरवात्पितृव्यत्वगौरवमाश्रि

गुणवान्वापरजनः स्वजनो निर्गुणोपिवा ॥ निर्गुणः स्वजनः श्रेयान्यः परः परएवसः ॥ १५ ॥ यः स्वपक्षं परित्यज्य परपक्षं निषेवते ॥ स्वस्वपक्षेक्षयंयाते पश्चात्तैरेवहन्यते ॥ १६ ॥ निरनुक्रोशताचेयंयादृशीतेनिशाचर ॥ स्वजनेन त्वया शक्यं पौरुषं रावणानुज ॥ १७ ॥ इत्युक्तो भ्रातृपुत्रेण प्रत्युवाच विभीषणः ॥ अजानन्निव मच्छीलं किं राक्षसविकल्पसे ॥ १८ ॥ राक्षसेन्द्रसुतासाधो पारुष्यं त्यज गौरवा त् ॥ कुलेयद्यप्यहं जातो रक्षसां क्रूरकर्मणाम् ॥ गुणोयः प्रथमो नृणां तन्मेशीलमराक्षसं ॥ १९ ॥ नरमेदारुणेनाहं न चाधर्मेण वैरमे ॥ भ्रात्रा विषमशीलोपि कथं भ्रातानिरस्यते ॥ २० ॥ धर्मात्प्रच्युतशीलं हि पुरुषं पापनिश्चयं ॥ त्यक्त्वा सुखमवाप्नोति हस्तादाशी विषं य था ॥ २१ ॥ परस्वहरणे युक्तं परदाराभिर्मर्षकं ॥ त्याज्यमाहुर्दुरात्मानं वैश्मप्रज्वलितं यथा ॥ २२ ॥

तय मद्विषयं पारुष्यं त्यज य द्वा शूरोहमिति गौरवाद्धेतोर्यत्पारुष्यं त्यज ॥ अथत्वं जातसंवद्वद्वत्यस्योत्तरमाह ॥ कुलइति ॥ प्रथमोगुणः सत्त्वं अराक्षसं ॥ रजस्तमः प्रकृतिरक्षः कुलदुर्लभं ॥ १९ ॥ किं च स्वजनत्यागदोषस्तवापितुरेवेत्याह ॥ भ्रात्रेति ॥ विषमशीलोपि भ्राता कथं निरस्यते एवमस्तिवालोकेवदेति शेषः ॥ भ्रात्रा विषमशीलेनेति पाठे ॥ दारुणकर्मा धर्मार तिरहं अन्यथा विषमशीलेन रावणाद्विलक्षणशीलेन भ्रात्रा कथं भ्रातारावणो निरस्यत इत्यर्थं च तीर्थ आह ॥ २० ॥ ननु दुःशीलस्य ज्यत एवेति चेद्भवतु सुशीलस्य मम त्यागो नु चित एवेत्याशयेनाह धर्मादिति ॥ २१ ॥ मया तु तस्य त्यागो न्याय्य एवेत्याह ॥ परस्वेति ॥ २२ ॥